

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS

aan de Koning'sche Stad... in Franco per post...

DIERE VERUM QUID VERAT

ADVERTENTIE

15 cents de regel behalve 35 cents regel

...driemaal in de week Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

ITALIE.

Quaerrenkomstig het de... nentie den kardinaal Lambruschini aan de H. Congregatie aangeboden rapport, heeft Zijne Heiligheid op den tweeden Paaschdag de zaligzerklaring uitgesproken van dom Bartholomeus des Martyrs, gewezen aartsbisschop van Braga, geboren te Lissabon in maart 1514, en in een doer hess: te Viana gesticht kloos ter den 17 julij 1590 overleden.

Zijne zeldzame godsvrucht, zijne uitstekende deugden, zijne diepe geleerdheid, zijne onvermoeide waakzorg voor het heil zijner schapen maakten hem tot een sieraad der Kerk; terwijl zijne onbegrensde liefdadigheid hem den roemrijken naam van vader der armen had doen verdienen.

AMERIKA.

De te Hayre ontvangen dagbladen uit de Vereenigde Staten tot den 24 maart vermelden de aankomst te New-York van den heer Almonte, de Mexicaansche gezant, die bepaaldelijk zijne paspoorten genomen heeft.

Ook de consul van Mexico te New-Orleans heeft van zijne regering last gekregen om voor het einde van maart de Vereenigde Staten te verlaten.

In weerwil daarvan blijft men volstandig gelooft dat Mexico den oorlog niet zal verlaten.

ZWITSERLAND.

De regering van Lucern heeft bij eene dagorde vooraf haar voornemen aangekondigd om eene amnestie te verleenen, maar tevens daarbij niet minder nadrukkelijk te kennen gegeven, dat hare afgevaardigden bij den landdag last hebben, om aan de kantons die de organisatie der vrij-korpsen toegelaten hebben schadevergoeding te vragen.

DUITSCHLAND.

De keizer van Oostenrijk heeft, bij eigenhandig schrijven, verboden, dat door in zijne rijken uitkomende dagbladen of andere geschriften aan de zich in Duitschland gevormde vereenigingen van separatisten de naam van Duitsch-Catholische kerk werde gegeven.

Volgens een dagblad van Prag mag men de verblijdende verzekering geven dat de runderpest in Boheme geheel heeft opgehouden.

Dat eene misdadig zelden geheel verborgen blijft, hoe lang zij zich ook aan den straffenden arm der gerechtigheid wist te onttrekken, bewijst alweer het volgend bericht, hetwelk wij zoo even ontrangen. Voor 23 jaren vond men namelijk in het bosch bij Dettenhansen, niet ver van Tubingen, een jager vermoord en op de ijselijkste wijze verminkt; het was de zoon van den voormaligen orgelmaker Pfeifer te Stuttgart. Tot hier toe bleef de dader onbekend, en sedert lang dacht niemand meer aan de zaak. Thans verneemt men, dat de moordenaar door zijne eigene vrouw aan de ordeheid is overgeleverd.

De provinciale landdag van Silesië heeft, in zijne zitting van 26 maart, met eene meerderheid

van 55, tegen 24 stemmen, besloten, aan den koning, de vrijheid der drukpers te geven.

Het schijnt dat de op dit oogenblik te Berlijn vergaderde industrielen zich leusparig hebben verklaard voor de verhoging van het inkomend regt op de wolven en katoenen garens.

ENGLAND.

De koningin en prins Albert zullen dit jaar Schotland niet bezoeken.

Het regent demonstratiën tegen het wetsontwerp betrekkelijk de aan het collegie van Maynooth te verleenen subsidie. Twee groote volksvergaderingen, van welke de eene door den lord-maire van Londen gepresideerd zal worden, zullen dezer dagen in de hoofdstad gehouden worden. Men zal in die vergaderingen protesteren tegen het ministerieel ontwerp en de grondslogen vaststellen van petitiën aan het parlement, om dat ligchaam te verzoeken, de heer sir Robert Peel gevraagde toelage te weigeren. Dageeliks komen te Londen talrijke petitiën aan uit alle deelen van het rijk. Protestantsche werklieden uit Dublin, de overdriving der anglikaansche gebouwen, die de lord-thesaurier in staat van beschuldiging gesteld worde, als hebbende de zaak van het protestantismus betreden. Dit alles is niet alleen bespottelijk, maar verfoeijelijk. Ook onthaalt sir Robert Peel die manifestatiën, zooals zij het verdienen: dat wil zeggen, dat hij op versocht; aan eene deputatie, welke hem een verzoekschrift kwam aanbieden van de zoo even genoemde soort, heeft hij geantwoord, dat niets hem van zijn besluit kon doen afgaan en dat hij in weerwil van alle demonstratiën welke buiten het parlement mogten plaats hebben, stellig besloten had de tweede lezing van het ontwerp voor te stellen.

In de zitting van vrijdag jl. heeft de minister zijn woord gehouden. Zijn voorstel werd, zoo als men wel verwacht had, door onderscheidene redenaars, en bijzonderlijk door de heren Canning, Grogan en d'Israeli met hevigheid bestreden. Maar de groote gebeurtenis van die zitting was eene redevoering van den heer Gladstone. Zoo als men weet had de heer Gladstone zijn ontzag als lid van het kabinet genomen, omdat zijne wijze van zien over het thans aanhangig vraagstuk verschildte met die van zijne partijgenooten. De kamer was dus wel verwonderd den gewezen voorzitter van het handels departement te hooren verklaren aan den ministerieelen maatregel zijne volle goedkeuring schonk. Die verklaring werd met daverende toejuichingen begroet. In eene welsprekende rede legde de heer Gladstone de beweegredenen bloot, welke hem tot het wijzigen zijner opinie bevoogen hadden. De onbeduidendheid der door de tegenstanders der maatregels aangevoerde bewijzen; de gedachte dat al de ware staatsmannen welke de kamer bevat bereid zijn hem te ondersteunen; de bedelingen van billijkheid en verzoening aan welke hij zijne geboorte te danken heeft, dit alles, zegt de redenaar, heeft al mijne

twijfelingen opgeheven. Overigens, voegt hij er bij heeft het gouvernement geene toelagen aan de afgekeerde den verleend. Waarom zouden de Catholijken dan minder gunstig behandeld worden?

Deze edele taal doet eer aan den uitstekenden man, die niet geschroomd heeft zich in strijd te betonen met zijne vroegere beginselen, liever dan zich te verzetten tegen maatregelen die door de billijkheid werden voorgeschreven.

Doet wat moet men denken van des heerd Israëli, een der hoogst geklaatsde leden van het Jong Engeland, die het ontwerp heeft bestreden met eene kracht en eene hevigheid welke veel overeenkomst hadden met grauschap? Inderdaad, zijne redevoering is niets anders dan eene schimprede tegen den heer Gladstone, wien hij zijne inconsequentie verwijt, tegen sir Robert Peel, die, volgens zijn zeggen, de onafhankelijkheid der kamer met voeten heeft getreden; tegen de leden der behoudende partij, die aan den leiband van sir Robert Peel loopende, op dit oogenblik slechts eene onbeduidende en beginsellooze partij vormen tegen de Catholijken, die hij zonder regt noch reden beschuldigt van zich jegens den minister Peel onbetrouwbaar te betonen, en onder de koning, hunne erfelijke overtuigingen heeft opgegeven, om onbezonnen eenen leider te volgen die geene de minste overtuiging meer heeft.

Indien iemand eene inconsequentie begaan heeft dan is het gewis de heer d'Israeli, die eensklaps zijne vroegere uitvallen vergeten heeft tegen de onverdraagzaamheid der gevestigde kerk en tegen het onrecht waarvan de Catholijken sedert zoelang de slagtoffers zijn.

De Catholijke prelaten van Engeland, die zich op dit oogenblik ten getale van tien of elf te Londen bevinden, hebben aan sir Robert Peel hunne erkentelijkheid betuigd voor zijne handelwijze in de kwestie der aan het collegie van Maynooth te verleenen toelage.

Laatstleden donderdag heeft te Londen de schaakpartij plaats gehad, die tussehen de heren Staunton en Walker door middel van den elektrischen telegraaf van den zuidwestelijken spoorweg zwa worden gevoerd. De partij duurde negen uren en werd onbeslist verklaard. De zetten werden van Gosport naar Londen en omgekeerd in Nederlanden het vierde gedeelte eener minuut en een gedeelte van een seconde, en het vijfde gedeelte eener minuut en een gedeelte van een seconde, op 36 mijlen afstand, zich in dezelfde richting bevonden. Deze schaakpartij had eene belangrijke stelling gande gemaakt. De proef is volkomen gelukt en buiten twijfel zal zij dikmaals herhaald worden.

De heer Christie heeft in het lagerhuis voorgeslagen om een adres aan de koningin in te dienen ten einde eene commissie van onderzoek naar de voorregten en inkomsten van en den staat van het onderwijs bij de universiteiten van Oxford en Cambridge te verzoeken, welke, naar de wenschen van dat lid, eene geheele hervorming behoeven te ondergaan.

veertig tegen twee en tachtig stemmen verworpen.
— Men had in de ministerieel schiedblad een vertoog waarin bezeld wordt dat de zaak van Texas...
— De inkomsten van den prins van Galles, in zijne hoedanigheid van hertog van Cornwallis en van Lancaster, bedragen jaarlijks 82,947 ponden sterling.
— Men verzekert, dat een gedeelte der troepen die thans in Ierland zijn, teruggeroepen zal worden. Achtduizend man van die troepen zouden naar Canada gezonden worden.

SPANJE.
De erkenning van de koningin Isabella door de Heiligen Vader wordt door het officieel Madridsch dagblad *Heraldo* met de volgende bevoordingen aangekondigd.

De regering heeft eene depeche van den heer Castillo y Ayensa ontvangen, waarbij eene nota was ingesloten, die hij van den kardinaal, minister van buitenlandsche zaken van den Heiligen Vader, ontvangen heeft. In deze nota vindt men onder andere zinsnedden, die even gewichtig en gunstig voor onze zaak, er eene, waarbij onze wettige koningin uddrukkelijk als zoodanig wordt erkend, en eene der nationale (geestelike) goederen wordt aangekondigd.

Het is noodeloos, het gewigt van deze beide verklaringen in het oog te verliezen. Het Spaansche volk kent dertelver waardij en weet die op prijs te schatten. Het zou overdadig zijn, te mid den van den aangevallen en diepen indruk, dien zij op de natie maken zullen, daaromtrent in bijzonderheden te treden. In tusschen moeten wij onzen lezers aankondigen, dat de binnenschikking tusschen Rome en ons hof, waarschijnlijk op den 27 dezer maand, den vrijdagdag der Koninklijke moeder, in de hoofdstad der Christenwereld zal worden geteekend, en dat dien ten gevolge in de eerste dagen van mei de nuntius van Z. H. zich in ons midden zal bevinden en alle de staatkundige, en godsdienstige vraagstukken, die ons zoo lang van den algemeenen Vader der geloovigen hebben gescheiden, opgelost zullen zijn. Wij erkennen, dat de thans door ons medegedeelde inlichtingen al onze verwachtingen te boven gaan en kunnen niet nalaten het ministerie Narvez geluk te wenschen, dat het in eene zaak van zoo veel gewigt en waarin als tware het bestaan van ons Catholiek Spanje gemengd is, geslaagd is.

FRANKRIJK.
— De koning heeft den 12 dezer maand...
— Men heeft ten onrechte beweerd, dat het behoeft de Prinsse gekrukt was met de Engelsehe regering...
— Als opperbevelhebber in Zeland, etc.

vervangen. Het schijnt integendeel, dat men elkan niet heeft...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...

NEDERLAND.
BOSCH, 16 april. Uit Alphen, provincie Gelderland, verzoekt men ons mededeelen, dat dezer dagen binnen die gemeente eene vergadering is gehouden van burgemeesters en verdere belanghebbenden, terzake van den geprojecteerden gruidweg door Gelderland en verder door Noord-Brabant over de gemeenten Oijen en Oss, tot daar waar deze zich aan de gemeente Heesch sluiten aan den grooten weg der eerste klasse no. 8, van 's Bosch op Grave.

Algemeen is men van oordeel dat deze weg nog dit jaar zal worden tot stand gebracht.
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...

HEUSDEN, 15 april. Tusschen den 11 en 12 dezer ontiekt ons plaatselijk s Hage...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...
— De velders der denherupsche, welke den vorigen zomer te Zeist aanzienlijk schade...

terij het onvergetelijk genoeg in de jaren 1831, 1832 en 1833, op een woel en bodem onder de...
— Mogten vele Heusdenaren deszelfs voetspoor volgen, opdat men ook eens van hen kunne zeggen: in hunnen woelkring waren zij...
— 'S HAGE, 13 april. Door het ministerie van oorlog zal op dinsdag 13 mei e. k. in het openbaar, aan den minst inschrijvende, de leverantie aan...

...der vermeldde afstand zal overigens plaats hebben onder de navolgende voorwaarden: a, dat de concessionarissen...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...

...der vermeldde afstand zal overigens plaats hebben onder de navolgende voorwaarden: a, dat de concessionarissen...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...
— Het is op dien grond dat wordt voorgesteld...

spatie, hier te lande in aankoop gedaan op 64
millioenen. — Men onderstelt, dat de hermunting
uiterlijk op het einde van 1847, en zelfs nog lang
voor dit tijdstip, volbragt zal kunnen zijn. —
Sedert 1839 is vervaardigd een bedrag van 19,812,263
zaan stukken van 1 en 2 gulden, waarvan echter
zes millioenen naar Java zijn gezonden, terwijl
het overschot grootendeels bij de Ned. Bank gedepo-
neerd is.

De regering raamt, de nog bestaande dragtons
op een bedrag van f 1,500,000 en het verlies
daarop te lijden, op 4 ten honderd, — het
bedrag der guldens, daalders en drie guldens
op f 16,000,000, het verlies daarvan op 4½ à 4
pCt.; — het bedrag der Zeerwische rijksdaalders
en onderdeelen op f 15,000,000, het verlies van
de geheele op 5 à 6 pCt., en van de onder-
deelen op 9 pCt. (te zamen f 1,057,500); het be-
drag der rijksdaalders en onderdeelen op f 3,500,000;
het verlies van de geheele op 3½ pCt., van de
halve op 7½ van de kwart-rijksdaalders op 14
pCt. (te zamen f 317,530); — het bedrag der
acht-en-twintigen op f 2,500,000; het verlies op
8 pCt.; — het bedrag der gereduceerde schellingen
en zeshalven op f 22,000,000, het verlies op 5½ pCt.; —
het bedrag der nog in omloop zijnde achten en
dubbeltjes op f 1,500,000, het verlies daarvan
op niet minder dan 39 ten honderd; — alles te zamen
een verlies van f 4,970,000, gelijk in de voordragt is
gesteld.

— Een jongman, voorgevende te zijn secretaris
van een aanzienlijk heer, heeft in den avond van
den 11 dezer, op eene listige en behendige wijs
den heer P. W. Krop, horologiemaker, wonende
in de Korte Houtstraat, met een assortiment gou-
den horologiën in het logement *la Ville de Paris*
doen komen, onder voorgeven, dat zijn meester
daaruit eene keuze moest doen. Na een kort
gesprek heeft de bedrieger gelegenheid gevonden
om zich met de horologiën te verwijderen: het
medegenomene bestaat in vier gouden cilinder
horologiën met porseleinen platen en gewerkte
kasten, twee cilinder anker gouden horologiën
met dito platen en kasten, een gouden halsketting
met schalmen, en een dito vestketting. De politie
stelt alle pogingen in het werk, om den dader in
handen te krijgen.

14 april. Men verzekert dat het kon-
inklijk sein met tegen den 26 of 27 dezer naar
Amsterdam zal begeven.

— Er is sedert enige dagen in de meeste dag-
bladen sprake van de verleende concessie tot aan-
leg en exploitatie van spoorwegen in Overijssel en
Gelderland, en van faciliteiten die voor de uit-
voering van dat werk zouden zijn toegezegd. Wij
zijn thans in het zekere onderrikt dat de concessie
eerst onderdags zal wel bepaald zijn, en het besluit
des konings van den 12 dezer, is vermeld gevor-
den, op dat daarbij geene kwetstie is van invloed van
inkomende regten voor het vervoer van goederen
terwijl, zoo als we reeds vermeld hebben, de admi-
nistratie van de spoorwegen in een stationsge-
bouw te Arnhem, en te Utrecht, is bepaald, dat
de vereenigde ontfergers van de twee Arnhem
door de regering zou vermits worden be-
vorderd.

De concessie is verleend van den koning en ex-
ploitatie van spoorwegen, met strekkende van het
punt van aansluiting van den Rijnspoorweg te Ar-
nhem tot de stad Zwolle, en van Zwolle tot de
naar Raalte, en van Raalte over Aalsloot naar de
Duitse grenzen, onder dat de beide eerste deeling
of aansluiting naar de Duitse grenzen, en de tweede
is bepaald; het koninklijk besluit, het beoefenen van
bevegt, dat de aanleg der spoorwegen van Aalsloot naar de
Hanoversche grenzen in het worden gelyk, en
in den naam van de spoorwegen van die stad over
Enechedo naar de Duitse grenzen zal worden
voorzien.

ZWOLLE, 11 april. Heden, morgen zeer vroeg
tijdig hebben de regten commissaris, de sub-
stituut-officier en de substituut-griffier van de
argonssements rechtbank alhier, vergezeld van
eenen geneeskundige, zich op reis begeven naar
Sneeuwijk, alwaar in den afgelopen nacht de heer
commissaris der rijks belastingen, Uylterdijk, door
een messteek om het leven moet zijn gebracht.

HASSELLT, (in Overijssel) 13 april. Onze stille
stad werd gisteren middags ten vier ure op eene
vrschrikkelijke wijze verontrust; men hoorde een
pistoolschot op de kamer, bewoond door den heer
Herman Ribberg, rijks-ambtenaar bij de belas-
ting op den turf. De burgemeester begaf zich
enkele oogen, vond de kamer gesloten, liet de-
zelfde met geweld openen en vond, binnenkomende,
den bewoner uitgestrekt op den grond liggen, het
pistool, waarmede hij zich de hersenen verrijzeld
had, nog in de hand houdende. Men verdiept zich
in gissingen omtrent de reden van dezen zelfmoord,
doch siddert op de gedachte dat de opgevatte
vermoedens waarheid kunnen zijn.

LATERE BERICHTEN

In de zitting van den Zwitserschen landdag van
den 10 dezer, is door den heer Kern, afgevaar-
digde van Argau, het verslag voorgelezen van de
onlangs benoemde commissie. Dit stuk is zeer
uitgebreid.

Ziehier deszelfs korten inhoud:
» Art. 1. De eedgenootschappelijke commissaris-
sen zullen in diert voege frandelen dat, overeen-
komstig het door den landdag in zijne zitting van
29 maart genomen besluit, betreffende de vrij-
korpsen, onverwijld de noodige schikkingen worden
genomen om de openbare rust voor verdere stoornis
te bereyden.

» Zij zullen er voornamelijk op aandringen dat
de Lucernsche uigewekenen niet dan op eenen
gepasten afstand van de grenzen van de kanton
worden geduld.

» Art. 2. De Lucernsche bewindhebbers gelikt om te
maken dat het bovengemerkte besluit nopens
de vrijkorpsen stipt in afgevoerd worde.

» Het tweede door de commissarissen gedaan voor-
stel betreft de kwijtschelding van straf voor de
inhechtenis genomen en veroordeelde personen, ten-
gevolge der jongste gehertenissen, en van die van
8 december.

» Nopens dit punt bestond er verdeeldheid onder
de commissie. De meerderheid wilde dat Lucern
dringend daartoe zou aangemaand worden, terwijl
de minderheid zich tot eene vriendelijke uitnoo-
diging wilde bepalen.

Het derde door de commissie eenparig gedaan
voorstel heeft ten doel de aanwijzing van een
circuit van 250000 Rthl. tot eene dienst van
bestrijden voor de in dienst van het eedgenootschap
staande troepen.

Het vierde voorstel betreft de bekrachtiging door
den landdag van de door het uitvoerend bewind
gedane benoemingen van de eedgenootschappelijke
officieren van de vijfde kantons, en het volgende artikel:
» De kantons Argau, Thurgowien, Valais worden
dringend uitgenoodigd de afschelding van straf
te verleenen voor de inhechtenis genomen personen,
die straf hebben bekomen van de gebeurtenissen van
welke die kantons in de laatste jaren het onheil
zijn geweest.

Na zeer langdurige berandselingen heeft de
landdag met eenparigheid van alle kantons het
voorstel der eedgenootschappelijke commissie
aangenomen.

In de zitting van den volgenden dag heeft eene
meerderheid van twee kantons, Thurgowien, en
Vierwalden, tot het uijvan de kantonen
amnestie van de uigewekenen gelyk.

— Bijzondere brieven van de Poolse grenzen
gewagen van een joden oproer, dat te Warschau
zou hebben plaats gehad. De oproerlingen waren

tot zelfs onder het geschut van de citadel zaam-
geschoold en antwoerden op de bevelingen van
de overheid: » Wij gaan niet heen, wij kint op
ons schieten als het u goed dunst. Door den
koning van de kassaken en den stok van de politie
zou men volgens die brieven, er eindelijk in ge-
slaagd zijn ze uit te drijven. Het is aan eene
heffing van belastingen dat dit oproer toegescre-
ven wordt.

De kamer der Fransche afgevaardigden heeft
den 14 dezer een' aanvang gemaakt met de dis-
cussie over het wets-ontwerp betrekkelijk de spaar-
banken.

— Men verwacht eerstdaags eene Tweede pro-
motie tot pairs van Frankrijk. Onder de nieuwe
titularissen noemt men den hertog van Treviso,
den generaal Achard, den heer Victor Hugo en
den heer Bertin de Vaux, eigenaar van het *Jour-
nal des Debats*.

Mengelwerk.

DE STRUKTUR VAN HET PROTESTANTISME.

Hetzelfde wat het ongeloof in Frankrijk geheel
verbijstert, verbittert de ketterij in Duitschland,
Engeland en ook ten onzent. Het protestantisme, die
dwaling, welke schijnt uitgedacht te zijn ten be-
hoeve van tirannen, ten einde onder het zegel
der godsdienst, de ongerechtigheden en aanmati-
gingen te wettigen van vorsten, welke niets anders
beoogden dan zich van de bezittingen en schatten
der Kerk meester te maken; het protestantisme,
zeg ik, voelt elken dag zijn gezag en invloed ver-
bazend afnemen. Al de magt van het protestan-
tisme ligt — vooral in Engeland, Schotland en
Ierland — in de groote rijkdommen van deszelfs
zoo geestelijke als wereldlijke hoofden en vereeni-
gingen. De grondslagen van Luther's werk rusten
op eenen zandgrond, stoffelijk en geheel aardsch
zijn deszelfs hoeksteenen. Overal en in alles in
tegenspraak met het reine christendom, welke
instellingen, leer en geest door hetzelfde misvormd
en vervalst zijn, heeft het zich der menscheit
door geweld opgedrongen, is het alleen door over-
heersching staande gebleven; goud en zilver heb-
ben het ontwikkeld: de armoede van den Christus
en de verpederingen van zijn kruis zouden het
onvermijdelijk vernietigen. Aan zich zelf over-
gelaten, van den steun dien het in het geweld vindt,
berooft, moet het eerglang ineen vallen; het geweld
alleen houdt de verscheurde deelen van dit red-
delooze gebouw tot hiertoe bij elkander.

Er is geene geschiedenis rijker aan ongerechtig-
heden, geene die zoo overtuigend de laagheid en
bedorvenheid van het menschelijk hart, wanneer
het zich aan zijne kyvade driften prijs geeft, ver-
raadt, dan de geschiedenis van het protestantisme.
Werpen wij een' blik op Engeland. Wie waren
daar deszelfs helden, stichters en hoofden? Een
koning en eene koningin, over wier schand-
daden en gruwelen een Tiberius en een Caligula
zouden gebleed hebben. Hendrik de achtste en
Elisabeth, die de goddardstijgste en vreedste ke-
sars door hunne wreedheden en bloeddorst vette
abhat, zich gelaten hebben.

— In Frankrijk is de geschiedenis van het protes-
tantisme niet minder bedroevend, niet minder
overdruifend. Dat de hoofden der hervorming zich
de verdeling van Frankrijk in eens menigte van
kleine of kleine vorstendommen, voorgesteld had-
den, welke, volgens hunne lijnen en willekeur
andere verdeeld hebben, dat Frankrijk hier door
den dood eener rampzalige verwoesting en verdel-
heid (Duitschland, later de bierzen, zede, het onte-
genwoordigkeits) zou gewoeden zijn, is alge-
meen bekend. Wie zich tot het in twyfel trekken
dat de overheersching van het protestantisme het eenijds van de
landig Duitschland, die gelykheid zou hebben
ij, welke de magt en grootheid der landen en

